

Chương I

KHÁI NIỆM, ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ Ý NGHĨA HỌC TẬP MÔN TƯ TUỞNG HỒ CHÍ MINH

ThS Nguyễn Duy Thành

Trường Đại học công nghệ Đông Á

A. Mục tiêu học tập

1. Về kiến thức: Góp phần trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về một số vấn đề chung của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh

2. Về kỹ năng: Qua nghiên cứu môn học này, sinh viên bước đầu có được tư duy và kỹ năng đúng đắn, phù hợp khi phân tích cả về mặt lý luận và thực tiễn của vấn đề đặt ra trong cuộc sống.

3. Về thái độ: Giúp cho sinh viên thấy rõ vai trò của Hồ Chí Minh đối với sự nghiệp cách mạng và sự phát triển của dân tộc Việt Nam, thêm tin tưởng vào chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, góp phần tiếp thêm sức mạnh cho sinh viên về ý chí và hành động phấn đấu cho mục tiêu, lý tưởng của cách mạng.

B. NỘI DUNG

I. KHÁI NIỆM TƯ TUỞNG HỒ CHÍ MINH

- Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng Cộng sản Việt Nam (năm 2011) nêu khái niệm “Tư tưởng Hồ Chí Minh” như sau:

“Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quán điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lê nin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại; là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta giành thắng lợi”.

Khái niệm trên đây đã chỉ rõ nội hàm cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh, cơ sở hình thành cũng như ý nghĩa của tư tưởng đó. Cụ thể:

Một là, khái niệm này đã nêu rõ bản chất khoa học và cách mạng cũng như nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh.

Hai là, nêu lên cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh.

Ba là, Khái niệm đó đã nêu lên ý nghĩa của tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Khái niệm trên đây là sự ghi nhận quá trình nhận thức của Đảng Cộng sản Việt Nam về tư tưởng Hồ Chí Minh:

+ Ngay từ khi ra đời, Đảng Cộng sản Việt Nam đã thông qua các văn kiện làm thành Cương lĩnh chính trị đầu tiên của Đảng.

+ Sau khi ra đời, tư tưởng Hồ Chí Minh trải qua thử thách và đã được khẳng định lại.

* Đại hội II (2-1951) nêu rõ: “Đường lối chính trị, nền nếp làm việc và đạo đức cách mạng của Đảng ta hiện nay là đường lối, tác phong và đạo đức Hồ Chí Minh... Toàn Đảng hãy ra sức học tập đường lối chính trị, tác phong và đạo đức cách mạng của Hồ Chủ tịch; sự học tập ấy, là điều kiện tiên quyết làm cho Đảng mạnh và làm cho cách mạng đi mau đến thắng lợi hoàn toàn”.

* Đại hội V (3-1982) nhấn mạnh: “Đảng phải đặc biệt coi trọng việc tổ chức học tập một cách có hệ thống tư tưởng, đạo đức tác phong của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong toàn Đảng”.

* Đại hội VI (12-1986) nhấn mạnh: “Đảng ta phải nắm vững bản chất cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác – Lê nin, kế thừa di sản quý báu về tư tưởng và lý luận cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh”.

* Đại hội VII (1991) Đảng khẳng định: “Đảng lấy chủ nghĩa Mác – Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động”.

* Đại hội IX (4-2001) Đảng đã nhận thức về tư tưởng Hồ Chí Minh một cách đầy đủ hơn so với Đại hội VII: “Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, là kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lê nin

vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại”.

* Đại hội X (6-2004) nêu rõ: “Sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân ta 76 năm qua đã khẳng định rằng, tư tưởng vĩ đại của Người cùng với chủ nghĩa Mác – Lê nin mãi mãi là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng và cách mạng Việt Nam, là tài sản tinh thần vô giá của Đảng và dân tộc ta. Tư tưởng đó đã dẫn dắt chúng ta trên mỗi chặng đường xây dựng và phát triển đất nước, là ngọn cờ thăng tiến của cách mạng Việt Nam, là sức mạnh tập thể và đoàn kết toàn dân tộc trong sự nghiệp cách mạng của chúng ta hôm nay và mai sau”.

+ Các Đại hội đại biểu toàn quốc tiếp nối về sau của Đảng cũng luôn khẳng định công lao vĩ đại của Hồ Chí Minh đối với cách mạng Việt Nam. Đại hội XII (2016) nhấn mạnh rằng, phải “kiên định chủ nghĩa Mác – Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát huy phù hợp với thực tiễn Việt Nam”.

- Ở bình diện quốc tế, nhiều đảng chính trị, nhiều chính phủ, nhiều tổ chức chính trị - xã hội, nhiều cá nhân đánh giá cao phẩm chất, năng lực, vai trò của Hồ Chí Minh đối với quá trình phát triển của dân tộc Việt Nam cũng như đối với quá trình phát huy văn minh tiến bộ của nhân loại. Tại khóa họp Đại Hội đồng lần thứ 24 ở Paris (10-1987) UNESCO đã “ghi nhận năm 1990 sẽ đánh dấu 100 năm Kỷ niệm Ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh, anh hùng giải phóng dân tộc và nhà văn hóa kiệt xuất của Việt Nam”.

II. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

- Môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh là một nội dung của chuyên ngành Hồ Chí Minh học (nằm trong ngành Khoc học chính trị). Đối tượng nghiên cứu của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh là toàn bộ những quan điểm của Hồ Chí Minh thể hiện trong di sản của Người. Đó là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam.

- Đối tượng nghiên cứu môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh còn là quá trình hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh vận động trong thực tiễn. Đó là quá trình “hiện thực hóa” hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh trong quá trình phát triển của dân tộc Việt Nam.

III. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Phương pháp luận của việc nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh

Phương pháp luận Hồ Chí Minh lấy phương pháp luận chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử Mác – Lê nin làm cơ sở, được hình thành và phát triển trong quá trình hoạt động cách mạng của Người. Một số nguyên tắc phương pháp luận trong nghiên cứu môn học tư tưởng Hồ Chí Minh.

a. Thông nhất tính đảng và tính khoa học

b. Thông nhất lý luận và thực tiễn

c. Quan điểm lịch sử - cụ thể

d. Quan điểm toàn diện và hệ thống

e. Quan điểm kế thừa và phát triển

2 Một số phương pháp cụ thể

- Phương pháp lôgic, phương pháp lịch sử và sự kết hợp hai phương pháp này.

- Phương pháp phân tích văn bản kết hợp với nghiên cứu hoạt động thực tiễn của Hồ Chí Minh.

- Phương pháp chuyên ngành, liên ngành.

Ngoài các phương pháp nêu trên, cần thiết phải sử dụng cả các phương pháp phân tích, tổng hợp, so sánh, điều tra xã hội học, v.v. Những phương pháp nghiên cứu cụ thể được sử dụng cần xuất phát từ yêu cầu nghiên cứu nội dung cụ thể của tư tưởng Hồ Chí Minh.

IV. Ý NGHĨA CỦA VIỆC HỌC TẬP MÔN HỌC ĐỐI VỚI SINH VIÊN

- 1. Góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận**
- 2. Giáo dục và thực hành đạo đức cách mạng, củng cố niềm tin khoa học gắn liền với trau dồi tình cảm cách mạng, bồi dưỡng lòng yêu nước.**
- 3. Xây dựng, rèn luyện phương pháp và phong cách công tác.**

NỘI DUNG THẢO LUẬN

1. Qua nhận thức nội hàm khái niệm Tư tưởng Hồ Chí Minh, hãy đưa ra nhận xét về quá trình nhận thức của Đảng Cộng sản Việt Nam về tư tưởng Hồ Chí Minh.
2. Phân tích tầm quan trọng của việc sử dụng các phương pháp nghiên cứu môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh.
3. Phân tích giá trị, ý nghĩa Tư tưởng Hồ Chí Minh.